ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советских Союза Коммунистическа парте Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лаккехьарча Совета Министрий Советен оргаи
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 152 (4165). ЕРА, 23 декабрь, 1965 шу. Мах 2 коп.

КПСС XXIII СЪЕЗДА СИИНА

Лакхъе говзал, Іомае агротехника

Семилетка тІехьара шу чІоагІа беркате хиннад Нохч-ГІалгІайчен юртбоахлама кхъхьегамхошца. Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета мартовски Пленума решенеца хьайийлача юртбоахлама экономика дегІайоаладара торонех бийза пайда а эцаш дика хьуьжьадир ка боле ялат, хьажкІаш, свекла, кхыйола культураш. Толамца кхоачанъхьий паччахьалкенга ялат, дуах, шура, тха, кхыйола продукташ йохкара шера план.

Парте XXIII-ча съезда сийна ахье баьнна юртанашкарча кхъхьегамхой хьинар цІаккха ца хиннача тайпара айденад Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически республикана Ленина орден яларах. ХьалгІаоагІача шера кхы а доккхагІа толамаш даха, колхозийн совхозийн экономика кхы а лаккхе, Дахтена кхы а дуккагІа продукци яла лерхІ цар. 1966 шера — кердача пятилетка хьалхарча шера ялаташ кхийола культураш хьуьжьара Іаннае а сарлІайбаьнна дуккхача колхозийн совхозийн механизаторашца, кхаш леладерашца. Сихьаь ремонт еш латт техникана, кхаш удобренеш ехкаш хьаьнад, ІІаде фу кийчу.

ЦІхьаькхьа, деррига а нахах тийца да. Парна удобренеех дикагІа пайда эна харга хьежжа, фу дикагІа кийчдарга а из лерттІа ІІадерга а хьежжа, юртбоахама техникага бийза доккх байтарга хьежжа хургба кердача шерара хьувкъам а. Лоацца ьалча. Хіара механизатора, хьажкІаш свеклан лелаеташца, берригача кхаш леладераша агротехнически бокъонаш йовзаш Іилманца оагІув болаш болх ца бича кхоачашцлурдиг даганаттаргаш. Цудухьа эгтара хьаьха эшар да юртбоахама кхъхьегамхошка дешийтар, цар знанеш говзалн лакхъар. Хіана, кхаьнкара балхаш чакхдаьннача хана, цу ГІулдакха эгтара чоагІагІа аьттув ба.

Из бокъонца кхета а деш кхаш леладерийн механизаторийн говзаля агротехнически знанеш лакхъара дика терго ю Урус-Мартана района кулгалхоша, специалисташа, партийни организацеша. Шоай говзал лакхъеш 355 тракторист ва районе. Хіанзае а цу нахана шозза-шозза занятеш ьлй «Красноармейский» ягачех Мичурина цІерахчен совхозашка. Иштта дика ДІадолдаьдг районе звеньевойшка, хьажкІаш свеклан лелаеташца, кхычарга агрохимически дешар дешийтинна. Агрохимцешара курсашца дешаш ва 270 саг, кхаьнка хий дехка 75 саг кийчву, ерригача совхозашка хьалхара занятеш чакхъьннай.

Цу хьаьнкара, из лоарХіаме ГІулаьх иштта леладеш республика дуккагІйочча районашца. Механизаторийн говзал лакхъеча а агрохимцешар Іомадеча а курсий бокъо вІашТІехьбакхара оарцаІйоьхьал дуккхача колхозийн совхозийн кулгалхойн специалисташ.

Кхъьстра во латт ГІулаьх Наьсареи районе. Аххха кхъьхата тІа мара дь хІама дац уклаза механизаторийн говзал лакхъара, агрохимцешара курсаш хьеллара, кхашка хий дехкарашца кийчбара. Районо цхьанна а совхоз цхьаь а цаІ занятеш ьлй. Иштта во леладу механизаторашца кийчбелгга а. Хіанз а тІекъа болх бе болаеннаяц трактористаш кийчбу курсашца, бакъда, 433 тракторист ошаца 355 мара-м вац Наьсареи районе.

Цу тайпара хьал да Малгіабика районе а. «Кавказ» ягача колхозе «Ингушский» ягача совхозе цхьаькха а тайпа занаяш хиннаьц ужх шера.

Нагахь санна Наьсареи Малгіабикеи районий боазамаша республика юртбоахама Министерстве хьаченнанча информаце тІа из зал саг дешаш хургва аьнна белгалдаьдаьле, Сунженски районе Победа ягача, ЦІеча Эскара, Ленина, XX партсъезда цІерахча а кхыча а колхозаша агрохимцешар Іомадеча курсашца дешаргдоьла цхьаькха саг а белгалбаьвадг. Планах Сунженски районе колхозашка кхаьнка хий дехка 125 саг кийчве веза, бакъда, тамашийна дале а царех цхьаь цаІ саг кхьметтеле дІаьвадь а вац.

Кхаш леладеранца агротехнически знанеш хьехилга, механизаторийн говзал лакхъелга, кхашка хий дехка нах кийчбелга геттара во леладу Надтеречни, Наурски, кхыча районашка а.

Юртбоахама районни производственни управленеш, колхозийн, совхозийн кулгалхошен специалистаеш, партийни организацеша ужх гаргдгача деношка овлаи тІара тоабе беза из лоарХіаме болх. Массанахьа а белгалбе беза дешаш хургбола а хьехардгола а нах, кхы ха дІа а ца йохийташ дІайоле еза занятеш. Колхозашкен совхозашкен вІашаГІаьхьача курсашца, механизаторийн агротехнически ясеобуча школашца леррігаоІа хьалаш Іалаьцаш деза. Йоахко е еза занятеш ерга оа эша помещенеш, дешара оборудованийн пособеин, удобренейн ядохимикатийн образецаш, кхыдарш кийчдара. Дешаш баранта хьеха хьожабе беза толамагІа бола специалистагі агрономаш, инженераш.

Кердача шера — пятилетка хьалхарча шера доккхий а бекхтохкаме а деккхараш ахоачашце деза ба Нохч-ГІалгІайчен юртбоахама хьалхегамой. Цаккха а дицдалийта йийн эш говза механизаторашца, агротехника йовза кхаш леладераш хилча мара уж деккхараш сийленгина ахоачашце вІашТІехьгардоаШигга. Цудухьа хІара боахаме кхетамца леладе деза агрохимцешар, хий дехка нах кийчбелга, механизаторийн говзал лакхъелга.

Комсомолец Касым Гайрбекова фонтанни арматура еча цехе болх бу бархІ шу да. Текара ученик волча хана гучабьалар цун кхъхьегамцара безам. Оганочник а волаш болх бе воладеза цу дегІгара-денга лаккхара ший говзал, деталаш хьаьра технологена юкъе ший керда предложеней йоаладйора.

ЦІоагІа раьза хиле ДІайовзийтс цун новкъосташа специальность Іомайир Питенко Анатоле. Хьаькаре даьхьа доаг Касыма цеха обществени вахара юкъе а. Цеха профкома член ва из, хІаьта № 2 йолча школа-интернета цхьан классацара бувзам вІалла хаьийтад.

Иштта дуьна йийн яр Гайрбековаца цкьина болх беча тохарг Крапивин Владимирах, Старокожев Викторах, Ягодин Михаилах, фрезеровщицах Ермак Николаях, слесарех Кашин Алексеях, Джафаров Рафаилах лаьца.

Хургйочча парте съезда сийна къахьегама вахте эттаг хІанз цеха колектив.

Н. ТИМОФЕЕВ.

Суурта тІа: (ьардекьара аьттеха) фонтанни арматура цехера болхной К. Гайрбеков, В. Жеребцов, Н. Ермак, Н. Девяткин.

И. Пливва сурт.

Оренбургски область. КПСС XXIIIча съезда сийна лаьца вахта болх дика вІаьштІехьбакха дІахьу Орскерча никель довахараша. Шера декхар хаьнал хьалхи нхоачашдьаьд цар.

Дуьхьа ха йоацаш Бухарера газ кхьалар цеха конверторашца тІа. Цо Іалаьмате дуьхьа мазутн кокси кходеригга. Аттаьчу баьлар конверторашца тІа бу болх, товелар аьшк лоаладаьра технологи. Кердача методаца кхетаме болх бу воккхагІа волча конверторашца сийлахьча металлурга Н. Н. Тимошина.

Суурта тІа: воккхагІа волча конверторийн Н. Н. Тимошинан (аьттехьа) мастер Н. А. Чурзина аьшк лоаладеча пеха.

Б. Кошкинцева сурт.

ТАСС фотохроника.

ЛЕНИНГРАД. Химически промышленноста дуьхьгача тайпаьта йола, хьы шийла дикагІа цхьаьхьа йоацца бедаг я минеральни пигменташ: лака-баграий, резинотехнически, висконзи. Царех иштта пайда эш медицинеи металлургеи.

Из маьхера бедаг хьеча предприятей проекташ уьттаю минеральни пигментий Паччахьалкхен институтоз (ГИМП).

Суурта тІа: Ростов-на-Дону Октябрьскеи революце цІерахча химически завода цинкови бедДалй цеха балха макет вІаьшагІйоллаш воалг инженер - технологеи Н. Юрлови проекта кертера инженер В. Лурьен.

М. Блохина сурт.

ТАСС фотохроника.

Дулх тІакхет

Докхий къаьхьегама толамаш дьахад «Аллачуртский» совхоз кІаьлагІча отделенеи хьакхаре дечача фермаш хьакхарг дезаераша. Уьш шера цар дезаеча хьакхарчашта 260 тонн дулх тІакхета дезаш дар, хІаьта цхьаьтта бетта тІакхийтар 440 тонни 560 килограмми а. Кхоачашца лаьрхІача денеи буьсн хІара хьайбанна планах 460 грамм тІакхета дезаеча 493 грамм дулха тІакхийтад. Цхьа тонн дулха тІакхетарга планах 48 сом даза дезаеча 42 сом мара дІадахадац. Уьш шера планах 218 тонн хьакхий дулх дозна дезаеча 522 тонн дехкаш ду фермах коллективе, эшта аьчча, планах цхьаьна дулхагІа да из.

Геттара лиц къаьхьийгад хьакхарг дезаеча Ганчарова Дарьис, Собиева Лидас, Фролов Степанна. Юкъера лаьрхІача цхьаьтта бетта денеи бийсинеи пер дезаеча хьакхарчашта планах 500—550 грамм дулх тІакхийтад.

Иштта вІаштІехьдьаьнад цар иштта лакха хьокхамаш даха. Бакьаьнан дуьхьа да. Эгтара хьалха, доакъар дика хилар а хьакхарчашта дертІа ГІулаьх дар а да. Боькъонца графикех кхоаб уьхьза хьакхарг. ЙоагІача тайпара оттаьлй рацион. Хіара 100 килограмма лаьрхІа 3 килограмм концентрированни доакъарн 2 килограмм силоси тел, царех тох хьайбанта чоагІга оншаш дола минеральни доакъар. Хіара хьакхаьнца 25 грамм тум 30 грамм мелу. Концентрированни доакъарца цхьан тоннах 2 килограмм Віа витамин тох, хІаьта из кхоаьа яле 50 литр тох. ЧоагІга лоарХіаме да хьайбаш латта мотгиг цІена леларан царна лерттІа ГІулаьх дарш.

Шоай ишо а хьинар а ехо ца деш къаьхьег цар КПСС XXIII съезда сийленна нихьа бахара.

А. ГАДАБОРШЕВ.

ДЕККХАРАШ КХОАЧАШДЬАЬД

Дика балха толамаш дьахад уьх шера «Малгобекнефтаз» НПУ ІІІ-ГІча проомысла мехьдьатахошца. Семилетка тІехьара шу ДІадолалуш шера планал соагІа 12 эзар тонн мехьдьатта даькха социалистически деккхар тІаийнар - коллективо. 1965 шера КПСС ЦК сентябрьсни Пленум чанхьмьлча кхы а лаькхагІа социалистически деккхарг тІаийнар цар. Цар лаьрхІар планал соагІа 18000 тонн мехьдьатта даькха.

Уьх шера 1 декабрь хьатІаькхоачаш шера план кхоачаш а яь ялаьнан соагІа паччахьалкенга 20.600 тонн мехьдьатта деккхар. ІІІ-ГІча промысла коллективо.

Цун соагІа 42 геолого-техническеи мероприяти чакхъьлоьхкарах 320 тонни вторични четодаш балха юкъеьхьарах 3000 тонни планал соагІа дола мехьдьатта даькхьад мастерашца Трегубова, Марзиева, Томлядова нуьгалдеча бригадашца.

Массанел дуьхьагІа планал соагІа доза мехьдьатта даькхьад мастера Кокова нуьгалдеча IV-ча бригада коллективо.

Кхаьстра дика болх бу бригада членашца: Зарудиева, Дербышева, Андреева, замерщицаша Поповаьц, Гандалоевах.

Цу бетта планал соагІа даькхьача мехьдьатта 46 эзар сом пайда, бенна промысла.

КПСС XXIII съезд хьеллача деношца планал соагІа 2500 тонн мехьдьатта даькха аьчна социалистически деккхарш тІаийнад — ІІІ-гІча промысла мехьдьатахошца.

Я. МАМЕДОВ.

ХІЙ—КХАШКА

Юрта боахаме боккхача доарХіаме за хиш деккха лаьттаеш пайда нийса эшар. Хий дехкача лаьттай ІІара гектаро хий ца дехкача лаьттай гектаро лучуг шозза дуьхьагІа хьувкъам лургбола тайпара вІаштІехьдаькха деза ГІулаьх.

Масала, тха районе Ленина цІерахча колхоза нов. Рустамова бригаде уьх шера хий дехкана 619 гектарах ІІара гектара ІІара 25 центнер ьлхьхІ «безостая-1» ягача сортах долча кІиш, хІаьта хий ца дехкача лаьтташкара ьлькхаш 12 центнер мара.

Цу бригада коллективо ДІадахча шера шоаш леладеча цу деоригача лаьтта тІоаьлал чуоаийташ вегетационни хий дийлхар.

Хіаьн ишта хатт хий дехкара ГІулаьх? Тха районе планах тІоаьлал чуоаийташ хий дилла лаьрхІа деррига лаьтта 2960 геттар да, хІаьта хІанзаьца хий диллар ши эзар гектар гаргта да.

Районе колхозашкарн совхозашкарн боахама чуъьара хий дехка сеть 559 ялонетр а. Сангарий ІІоаьлал ІІеаьнга яц, хІаьта цига де деза балхаш а да геттара дуьхьа. Сангарашца бІыцеи ьлодаьн цІенъьрал совнагІа, тоабе беаш 46 ГІирс ба.

Хіанз хіара боахаме бульдозераш я, цхьаькхьа, хьалхете а, кхыдола балхаш лаьта уьзийт уж. Хіаьта йоарІеІеи колдаьн санга-раш цІенъьра бульдозерех пайда эцаш цхьаькха а боахам бац жа леладеча «Терский» ягача совхозагареи тхьагІар доахача Кирова цІерахча колхозагареи Даниккха-ча. Цудухьа геттара мела лел боахамий чуъьара хий дехка сеть цІенъьра болх.

Масала, Ленина цІерахча колхозе боахама чуъьара сеть 50 километр ІІІалха я, хІаьта цІенъьь ьлына санагаран яц 8 километр мара. Тоабе беаш хи ІІара 10 ГІирс ба, хІаьта тоабаьр баш 2 мара. Иштта да ГІулаьхкан «Красное знамя» ягача колхозе. Уьхьаа тоабе беаш хи ІІара нохХІ ГІирс ба, цхьаькхьа, царех хІанзалца тоабаьр баьнна цхьаькха а баш.

Боахамий хий дехка чуъьара сеть тоаьра мел ши техника а материаллаш а я хІанз районе боахамашца. Хуьт гаргтарча тепловой хий дилийта мегаргодаш сангараш кийчъергйочча, лаьттанга тІоаьлал чуоаийташ дуллаш доаг хий ший хиннаьха дилла даргдоаг, лаьттанца кхоачам хилдаг тІоаьлал хилийта йиш хургйочча тайпара вІаштІехьдаьа деза дерригга балхаш.

В. САБАНОВ,
Наурски хий дехкаче системай управление вежжагІа вола агроном.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Ах шу мара дац керда прогрессивни сетевой график вай республикеруа механизаторашца шоай балха юкъеЬоаллаь. Цу графикаш болх беш йола Старогрозненски йІоарга бурув дечтача контора нов. Михаил Злыдин керте латта бригада ханал ялх ди хьалха йистеьлар 53 метр лакха йола вышка цхьаьна а бурвой оборудованена монтаж из а. Дуьхьа за ялалелха бурув тоха белаьлургба Йстребинан 97 ягача сквважинана. Нов. Леонид Олейников керте латтача бурув дечтарий бригада хьалхара балхаш дІаьлаьлаьй.

Балхаш сихен дикен даРал совнагІа монтажникашца дицдалийтар вышка ялхьаьн

Партийни вахар

Коммунисташ — социалистически яхь вІашаГІйолларашка

КПСС ЦК мартовскин Пленума решенеш кхочушйар духьа ноаттаре кьаьсдиг хьа а хиннай, чоаГа а еннЕй совхозни партийни организацин, тоабеннад цар бохь. Юрташкарча коммунистех 90 процент барашт бохь беш ба производства доаг-Іламера участкашка. Шийн коллективашка хьалхе лелаш цар. Дукха коммунистехьа хьаьсдиг кхаьсьгера шоашкара хьокхамашт бохь.

Ту Гіулаьхо партийни организацинешка йийн хулийр боахама дешашкІоаргаГа довзийта, нахаца беш ба-ла бохь хиадам болашаГІа ба, боахамашкара ГІулаьхкан тоадара дукхагІа терго а.

«Минеральный» яхача совхозе (парткома секретарь нов. У. Пашаев) собранешкен, беседашкен, кепа йоазонгеи ГІолла шерра дуьв социалистически яхьаца дувадена мел долучх.

Совхоза механизаторша толамца чуийдар ка бола хлаташ, дика дІаболабелар зиба лаьтта аза. БригаГа бригадашта юкъе шерра яхь йоаржайир. Тракторий болх шин сменах вІашТіехьа а баьккха, керттерча инженера, коммуниста нов. Ф. Г. Чередниченкес йоаькхе йир пахадаьн техникага болх байтара ва ца Іеш, ишта социалистически яхь вІашаГІйоллара а.

Бригадашка ше воллаш цо дуьн хьаьчА механизаторий балхах, мадарра дуьв хьаьхА латтарийр балха методах. Уьхаьа вІашТіехьаьккхад совхоза отделенешкен кьаьст-кьаьстача механизаторашен беча балха кьаьстА хІара кІирах биолетень арахецира.

Социалистически яхь итогаш яьчул ГІехьаГа ГІулаьхкан коммуниста Сайгуьлаев Лячас нуглаадиева бригада хьалхара моттиг яьккхийр. ХІара дийнаьха нормаш 120—140 процент хьоахийна бо.

Социалистически яхь керттера декхар да ГІехьабуьсачарна новкъостал лар, района юрта боахам дегІаболаблара хьовсам лоаттабар.

Болх ДІаболабенача яьчА «Круговский» совхоз тІехьаьсар силос кийчьара. Парте райкомо, юрта боахама боДхлой профсоюза райкомца цхьана вІашТіехьаьккхар района толамагІа йолча бригадийн боахамийн опыт шерра даййовзийхира. «Круговский» яхача совхоза доаккхар Іалашдеча бригадийн членаш хІара ГІулаьккан дикагІа лелача «Надтеречный», «Знаменский» яхача совхозий отделенешка. Уж хьежар транспортех силос чуьнца комбайнех болх вІашТіехьа мишта бохкхаб. Цига шоашта бІаргадийна дика мел дар шоайцига юкъедоалдир кругловаца. Цунах дика беркат лаьлар. Боахамо толамца хьоахийр доаккхар кийчдара лелаш. Планах 4200 тонн йолча, 6840 тонн силос еллар. Ту тайпара тоДм бакъна цар вІашТіехьаьлар шерра социалистически яхь а йоаржаьз кьаьсбараш. ХІана совхоза хьайбаш лелдеранца шерра Іалашдаьд моша доаккхар. Районца боахамца хьх шера еллай 68180 тонн силос, иланага дилхьа 156 процент хул ш.

Тхь районе цхьаьнца а совхозни производственни участок аш коммунистица хьа ца Іьгеш. Царех ноначІа барашт социалистически яхь вІашаГІйоллараш ба. Турпалерча кьаьхьгача школа а хиннА Даьттад ухьана коммунистически кьаьхьгачаш гІехьара болам. Ту юкъе дахьа тоаГІаш а ниташ зеньаш, бригадаш, фермаш.

Цунца цхьана белгалдаккха лелаш да коммунистически кьаьхьгача гІехьара социалистически яхь вІашаГІйоллача цІенкаштца хьоахамбоацаргаш хилар а. Дукха ха йоацаш парте райкома бюро хьежо юрта боахама боллой профсоюза районца балхаго. Цо белгалдаьккхар цу балха тІа партийни профсоюзний организацца цІенкаштца тІаьлаган делга.

Масала, хІана а йоаГІаЧа тайпара социалистически яхь йоаржаьлгаш комсан лелеранца юкъе. Дукха мотиган хул формализмий казенщинин йолаш. Биерех белгалдаьл уж ахьчамбоанарш ДІадахора де деазраш.

...Миллион пунт ялата. Из цифра ДІаьлаьлар районин газета оагІон тІара. Цу хьакъехьа тоадар дукхагІа терго а.

«Минеральный» яхача совхозе (парткома секретарь нов. У. Пашаев) собранешкен, беседашкен, кепа йоазонгеи ГІолла шерра дуьв социалистически яхьаца дувадена мел долучх.

Совхоза механизаторша толамца чуийдар ка бола хлаташ, дика дІаболабелар зиба лаьтта аза. БригаГа бригадашта юкъе шерра яхь йоаржаьлгаР. Трактороий болх шин сменах вІашТіехьа а баьккха, керттерча инженера, коммуниста нов. Ф. Г. Чередниченкес йоаькхе йир пахадаьн техникага болх байтара ва ца Іеш, ишта социалистически яхь вІашаГІйоллара а.

Бригадашка ше воллаш цо дуьн хьаьчА механизаторий балхах, мадарра дуьв хьаьхА латтарийр балха методах. Уьхаьа вІашТіехьаьккхад совхоза отделенешкен кьаьст-кьаьстача механизаторашен беча балха кьаьстА хІара кІирах биолетень арахецира.

Социалистически яхь итогаш яьчул тІехьаГа ГІулаьхкан коммуниста Сайгуьлаев Лячас нуглаадиева бригада хьалхара моттиг яьккхийр. ХІара дийнаьха нормаш 120—140 процент хьоахийна бо.

Социалистически яхь керттера декхар да ГІехьабуьсачарна новкъостал лар, района юрта боахам дегІаболаблара хьовсам лоаттабар.

Болх ДІаболабенача яьчА «Круговский» совхоз тІехьаьсар силос кийчьара. Парте райкомо, юрта боахама боДхлой профсоюза райкомца цхьана вІашТіехьаьккхар района толамагІа йолча бригадийн боахамийн опыт шерра даййовзийхира. «Круговский» яхача совхоза доаккхар Іалашдеча бригадийн членаш хІара ГІулаьккан дикагІа лелача «Надтеречный», «Знаменский» яхача совхозий отделенешка. Уж хьежар транспортех силос чуьнца комбайнех болх вІашТіехьа мишта бохкхаб. Цига шоашта бІаргадийна дика мел дар шоайцига юкъедоалдир кругловаца. Цунах дика беркат лаьлар. Боахамо толамца хьоахийр доаккхар кийчдара лелаш. Планах 4200 тонн йолча, 6840 тонн силос еллар. Ту тайпара тоДм бакъна цар вІашТіехьаьлар шерра социалистически яхь а йоаржаьз кьаьсбараш. ХІана совхоза хьайбаш лелдеранца шерра Іалашдеча моша доаккхар. Районца боахамца хьх шера еллай 68180 тонн силос, иланага дилхьа 156 процент хул ш.

Тхь районе цхьаьнца а совхозни производственни участок аш коммунистица хьа ца Іьгеш. Царех ноначІа барашт социалистически яхь вІашаГІйоллараш ба. Турпалерча кьаьхьгача школа а хиннА Даьттад ухьана коммунистически кьаьхьгачаш гІехьара болам. Ту юкъе дахьа тоаГІаш а ниташ зеньаш, бригадаш, фермаш.

Цунца цхьана белгалдаккха лелаш да коммунистически кьаьхьгача гІехьара социалистически яхь вІашаГІйоллача цІенкаштца хьоахамбоацаргаш

Мьарца лелламан хул Каракумий гІомаРашка. Чоалханерча сейсмически аппараташа ла а дувгІ, Іа ялу лаьттан меттаьла хьар. Уж ба лъеса уллача аренах нахага пайда эцийта, коммунизм хьаьчеча цун рузкъан юкъеоза из ларарзаьйо бохка лаьттан чеман текхарш.

Уьх ГІехьарча шерашка Туркмене хьайийлай меХдьаьтта доаллаца массеях керда моттиг. Республика малхбузенчаьа Йийтта ца Іеш. Центральн Каракумашка а ест меХдьаьтта кІеЖ. Цу юкъе кІеЖга аьккъ лаьлаьдан амударьинскин географически экспедиц гефонийнца.

Суурта тІе: Каракумаш дІаХо карарзаьйо хьаьт.

А. ХОДАНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

БЕРКАТЕ КУЛГАШ

«Гудермесский» НПУ мехдаьттахой шерра социалистически яхь а йоаржаьз кьаьсбаргаш ба семилетка тІехьаьчча дера.

Хьаьмала кьаьхьгаРашта юкъе хьалха лаТТ коммунистан, цар шоашкара кьаьсан а телаш кьахьег, керддаДар балха юкъедоалдара оарнагІебоа, балха тІа тІехьаьбсаРашта шоай опыт дІа а Іуш хьалхарча мутІаРашка бох. Парех шин нитуазстах дувца бе-зам ба са.

«Гудермесский» НПУ скважинашта лаьттанна кІіала ремонт ю мастер- коммунист Хлуднев Петр Алексеевич ца воззаш гар воа гита. Даим керддаДар лохаш воа боллло ва ий. ТІехьо уу совгІа ха я ца промысле болх бу. ДуХьашта болх ба воларелар из оператора гІонча волаш. Ер ийслагІа шу да из мастерала болх бем вола. ХІама хара тІаяхуьш волча Петра вІашТіехьдоал менхдьаьтта лаьккхара чоалхане процессан Іовза, берриГа теркам тІабаХийтта Іомаю скважинай техноло-гИ.

Дика оамалан йолаш гар ва Петр Алексеевич. ЧоаГІа дукха еза цунна техника, дика йоза скважинийй оборудованн. Цу ГІулаЛЛЕр вІашТіехьдоалийр дикагІаРаш, керддаДаР производственни лаькъ кхаьхА. Лаьттанна кІіала скважинашта ремонт ева кхо шу совгІа ха яьккхар АШК-1 яхача автоматически дІоаГІа болх ца бем. ПхьаН лийнйаьха болх бина, беТТа теге болх ца бем хулар из. Дукха кхаьхьийгар цо цу дІоаГІа конструкци хьвоаш. Ше лийрхІар кхоаГІаьнгаш.

Ер воРхІоаГІа бутт ба АШК-1 яхача автоматически дІоаГІа пхьаккхх хьовсам боацаш болх бу. Лаьттана кІіала скважинашта ремонт ева болх аттача баьккхар, кьаьхьегаМа оеарле ликкх ламхьеЛар.

Семилетка шерашка Петр Алексеевича балха юкъе йиХьай 40 рационализаторни предложени. Цар паччаьхьаьккхенна бах пайда 20 взар сом да. ДІхьаьккх участок ял оо керддар балха юкъе ца хьоШ.

Дукхах хІна дена Петр Алексеевича дагдаоллаДаР ди инженеренни турбаш ца талхийтаР дукхагІа хиийтар. МеХдьаьтта тІаьвашка хий чудолийтача хана, турбаЙ оагІонитта тІаьмс механически примесаш, турбаш юкъар, Іочуьхийтта хий кІеЖгаГора, цунга

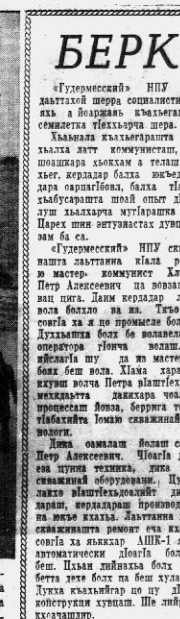

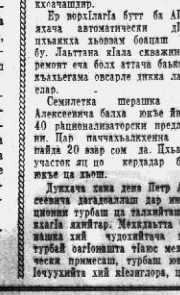

тьжежа кІеЖгаГора меХдьаьтта. Дукха ремонт е еаьш хулар скважинна. Бийса ювоаш хІхьала чер-тежаШ тІа, ювоаш тІа болх бем хулар Хлуднев Петр. Дукха дагаВулар промысла кулгашоцца. Ксоачашцир хьаллашка отладь декхар.

Новкъоста Хлуднева хьайир ерш, штанташца на Іочу а уллйташ, цІенкъо турбаш. Из метод ЗембовІаьхьаш хулар. ХІамах бІу ца хьажача цун вІашТіехьдоалар шийна еза гешаЛ карарзаьЕ. МоллагІа шийна тІаДиллА ГІулаьх сиза ихочашдеш из хилараХ, дукха ха ялалехьа меХдьаьттан гаин яккхаро операторалла хьожаьвир.

Из болх чІоаГІа бехкхоаме ба, нагахь дика а ца хьожаш меХдьаьтта Іододе, скважина соцдё еаш хул. Бохкам бокхха ба, цунга хьежжа хьаллашка латта дежараш а доккхий да. БІаргА белла ЙІелг гурбоаШаш Іьаржа бийса я. Шестернюй ду таташ хьаховаш болх бем а стаьоташ кагаллаш. Скважинана ДІаГІаВоа оператор, дикка теркам тІабахийте хьож ин оборудованеге, меХдьаьтта мишта хьалдоаГІа. ЦІаьхха моторо бем болх болх нийса ца хилар хьалойташ дола тата хоз. Ф? бахьан доаШ да из? — аьше уйла ю Шамсутдин. ДІатехкача гІчадалбар № 149 йолча скважинера кхоачамбоацар. ХІанн-ХІанз беха соцарба-кх ер аьшна хеташ во бера моторо болх. ТІаккха дагадевзар Абдев Шамсутдина оператора Алейнкова аьшнар: «Штанг тІеЖа дедаХа хана моторо мишта болх беш хул. Шортта болх ца байташ сопайир Шамсудина ру-бульшник. Балансир Іоежар, гучадьлар штанг тІера дедхаш чилар. Сиза хоам бир Шамсудина диспетчераГа. Іуйийна скважина йолча ХьаьхьлаР ремонт и женни. Скважинашта лаьттанна кІіала ремонт ечар сиха дІадьаьккхар из кхоачамбоацар.

Из дика теркам беш хиларах, дукха ремонте латта еэанзар скважина. Ремонт на еш гІулаьгІа болх байтарга тІехьжа, дукхагІа хул ХьадоаккхА меХдьаьтта.

Коммунистически хьисаде ший болх по ДІаГІоьг хиларх ухьа масалаш доаладе йиш я. Цкъа скважинашка хьожаш лелча хана, цунна гІчадалбар № 156 йолча скважинера хьадоаГІа меХдьаьтта кІеЖгаДенна хилар. Шийна цун балхьн фут хилца цу скважина ютера ДІаВахьанар из. Цуг ГІулаьхкан сиза хоам бир кулгалдошка. Скважинера хьаллаЛьыкхар пасос, геолого-техникеЧеСКИ мероприяти кхоачашйир, цуг тІехьаГІа хьалха хиннаЧу а духьагІа меХдьаьтта - дала йолаГолар скважина. Дешна а дешаш болх бем ба оператораш. ПІалхача шера ВиГІаГІча разрядга экзаменаш ДІаелар цо. Поч кхоачамбаь Іаннар нов. Абдев. ХІанз из ГІаХхуьш ба скважина монтаж яра балхашта. КарарІаЛьнинчех кхоачам ба бар — иштта я цун оамалаш, коммунистически кьаьхьегама ударника оамалаш.

Хлуднев Петрен Абдев Шамсудинен кулгех доаш кулгаш оаш Гудермесе. Цар кулгаша ьхьхолар доккха беркат да. Уж сиина баРаш ютьа я дукха ба Гудермесеи меХдьаьтта промыслоан управленне. Цудухьа хаьаа йиш бутт хьалха кхоачашьйй цар воРхІ шера план.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

МОСКВА. Столицерча Кутузовски проспект городе хозаГІа ирех цаІ хиннА Іаш. Из — 1812 шерарча Дай-пекка тІен тІа эрсий халкъ котдІаЛра хетаьн архитектурни комплекс. Цунна юкъедолох Бородински тІий, къаьнара Кутузовски пІа. «Бородински тІон» яхача панорама лелаш болх корда чаШ санна дола къаьнара цамятникашца. ХІаьЛа кастта хьалйоГІаргЪя ансамбля тІехьхара штрих — Триумфальн арка. Из хьалъергЪя Поклонни гуф тІа, Кутузовски проспекта тІарча ЦІеной кердача кварталех Мински шоссе чуболадча моттиг.

1834 шера эрсий зодчеТа О. И. Бове, И. Т. Виталс Наполеон эшн а ваь котало яккхара сийна хьалъаь хиннча Триумфальн арко-ко хьахьоькхар Россе сийлен ишм, цун бІухой турпалал. Ялх корнийсн колонна дІаЛьаьцца тІаГІоолла

ХьалаТТ «Победа» яха скульптурни группа. Царна юкъе — къаьнара эрсий болта кочамаш юкъаьнн болата сийнаш тоХкаш болча ДІаьвасин бІухой аллегорически фигураш. Иштта я Триумфальн арка.

Белоруссин вокзала майданна реконструкция ечА хана вІашаГІйоллА ЛьаьккхаР из, хІаьЛа а, цун доаХьоШ юхедисеД. БІаРчча дисед цун бустамий чертежаш а. Цу ГІулаьхо дикка аттача доаккхарга архитектурни памятник юхаметтаоттадеГІа.

Дерригга балхаш 1967 шера ДаьрХьа ДаьрХьА.

СУРТА ТІА: иштА хурГьн столицерча Кутузовски проспектЪ тІара Триумфальн арка (Поклонни гуманхьара дІаГІаЛхьежача туш доЛа сурт).

Н. ГРАНОВСКЙ сурт.

ТАСС фотохроника.

Джунглей закона духьалара халкъий лоІам

Рио-де-Жанейрон Іалацен хиннаЧо чёрко тІаЛхийтА хуРгьа ІаГІоЧа дуьнен уьх хоаз хин гоод вІаШн тара ЛиЛара. Камаьрша тропически малх, чоп бувла океана тІехе, хоза гІоо лолаш цаІ хинна Іаш. Из — 1812 шерарча Дай-пекка тІен тІа эрсий халкъ котдІаЛра хетаьн архитектурни комплекс. Цунна юкъедолох Бородински тІий, къаьнара Кутузовски пІа. «Бородински тІон» яхача панорама лелаш болх корда чаШ санна дола къаьнара цамятникашца. ХІаьЛа кастта хьалйоГІаргЪя ансамбля тІехьхара штрих — Триумфальн арка. Из хьалъергЪя Поклонни гуф тІа, Кутузовски проспекта тІарча ЦІеной кердача кварталех Мински шоссе чуболадча моттиг.

1834 шера эрсий зодчеТа О. И. Бове, И. Т. Виталс Наполеон эшн а ваь котало яккхара сийна хьалъаь хиннча Триумфальн арко-ко хьахьоькхар Россе сийлен ишм, цун бІухой турпалал. Ялх корнийсн колонна дІаЛьаьцца тІаГІоолла

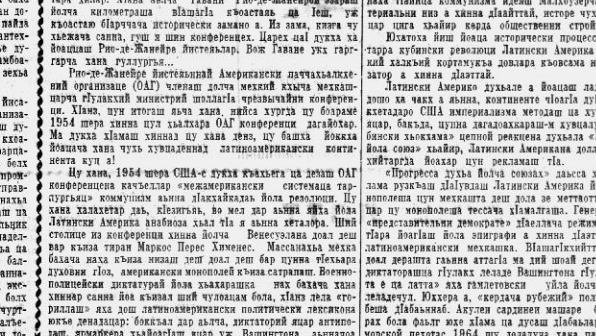

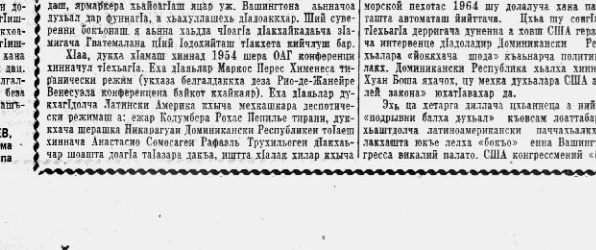

КУРСАШ ХІАНЗ А БОЛХ БЕШ ЯЦ

Кхоачамилхьа агротехническ знанеш йола нахи механизаторашн ца хилар баьхьа долаш шерраш шерашера кхаьшара билхьш тІехьаьлург Наьсарех районе. Дукха болхлой аш йолча боахамашта хІанз а.

«Назрановскій» совхозе штатех хила везача 186 тракторчех 167 мара ваи, «Октября 40 шурхьа» совхозе 15 механизатор тоьаш, 40 механизатор тоьаш «Экажевский» совхозе а.

Цудухьа хІара боахаме биъ бетта йола курсаш хьаелла лаьрХІад Наьсарех районе. Ц1 тІулаьхьа ша педагогическ болхлой а кхы ша хьаьлаш а долаш да, курсашка дешна баґІаранна ахчан стипендиа хьожадаьд.

Курсашка дешна баґІаранна агроспециалистий, поливальщикий, зооветспециалистий, трактористий, ишитта кхьйолгІа говзаьлаш Іомаергьа.

Уьх шера 1 ноябрь хьаТІаьхьоачаш занятеш Дайолае аьнна дийца ваІштІехьаьвьнхьарг Наьсарех района сеновий кулгалхоша. Цхьаьбакъда, занятеш хІанз а Дайолаенна. Уж маца йоладургьа ховш а саг ваи.

И. ОЗДОЕВ.

ЛОАРХІАМЕ ДОШ ДИЙЦАР

Уьх деношка Нохч-ПаІгІай пачхьаьлхьен филармоне республика потребсоюза совета арґІаноа пхеаґІа собрани хилар. «Республика потребительски кооператив экономически болх КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешка хьежжа тоабарах» аьнна доклад йир респотребсоюза правлене председателе нов. Мамаева.

Ший доклада ТІа нов. Мамаева дийцар воркІ шера йола план кхоачашвеп дьхача толамех. Къьстта теркам ТІабахийта дийцар цо торгови предприятета ирташка бахача наха ду ґІулаьх кхы а дикаґІа тоадра респотребсоюзо де лерхІачох.

Доклад йистеьлча собране къмаьлхьа цар республика финансий министра нов. П. Я. Туровех КПСС обкома административни торгово-финансийн органий отдела заведующе нов. Г. В. Калагова, Шаьла райо керттера бухгалтера А. Хлиносе, Наурски райзаготконтора директора Д. Васьлиева, Ведана райо правлене председателе А. Возарова, кхы баранна. Верриґа цхьайтта саго.

Социалистически яьле а яьнна 1965-ча шера кхоалаґІа кхаьзнарг дьхьа толамаш бахьан долаш Республикан правлене чаьмахьхьлхьен торговлен потребительскьи кооперацен болхлой профсоюза ЦК Президиумо Нохч-ПаІгІийчен республикан потребсоюза Сийлен грамота елар. Цу собране дІаелар Нохч-ПаІгІийчен республикан правлене председателе нов. Мамаевен Шелковской райо шеф-повара А. Корнийлен «Знак почета» яха орденашн кхы вив саґа «За трудовую доблесть» яха медаллаш.

М. ВЕЗИРОВ.

ТАХКА, ІОМАЛЕ, НОВКЪОСТАЛ ДЕ

Массеьх шу да Наурски районера «Россия» аьхен «Красное Знамя» яхьи шин совхозе социалистически яьхье аьнна. ІаІ йоллаґІеш балхаґ хьажаьдеш, цо йоллаґІеш дика дар йоллаґІеш хьаьда, ваІШи новкъостал де—ахача девнзах болх беча цу шин бахьанах шерагара-шерагара шоай экономически база чІоаґІеш.

Дукха ха йозіщаш юха а вІашагІкийтар цу хотковий вихьаьш. «Россия» яхьа юрубоаьхара артела колхозхой болча хьоашлаґІа баьхкар краснознаменщан. Хьайайй боахамерча ґІулаький хьал миштад хьажар дар ХІанз дар баьхкара маІан.

Уж шаккха а боахам духха отраслаш йолаш ба. Цхьаьбакъда, хьайайй леладар кеттера да цар. Цу ТІа цхьаьтарра деґІаьхуьл цар доахаьн жаи.

Шоайла ваІШи хьожаш белгалдаьлар, нагахь санна Дідахьа шера «Красное знамя» яхьа колхоза хьайайй леладеран массайочна пелаателашка диллаьча хьалха хатташ хьаьхьаьбабе, хІинара хьал ходаьлар ярґалдьнна хилар.

«Россия» яхьа колхозе духхаґІа Іалашшьхьл тайп-тайнара доакъар. Хьайайй помещенеш ремонт дикаґІа ків кийчьхьй, скотникий, доаркаьй, жа Іуй болх дикаґІа ваІштІехьаьбаьхьаґІ.

Къьстта белгалъьйккхар-колхоза шурий-товарни фермай доахан а ІаьсиІ а доахкача кхийшка дика порядок хилар.

Краснознаменщана белгалдир шоай доаркаьх хІарапета ґІулаьх деш 12—13 етт мара боаьдча, шоаш хьх леаттаеча боахамерча доаркаьнга 15—16 Іатта ґІулаьх деш хилар.

— Из мишта ваІштІехьаьл шоу доаркаьй? — аьнна, хаттар дир «Красное Знамя» яхьа колхоза хьайайй леладеранна.

В. АЛЕКСАНДРОВ.

ДИКА ЭЛЕКТРОСВАРЦЩИК

Тхьаьн яьх шу да «Ермоловский» совхозе болх беча Галаев Жунида электросварщика говзал Іемаьл. Ший ґІулаьх дика дова цунна, дика новкъостал а ду цо воробоьхана-машинашта ремонт ева механизаторашта. Чехкен дикеи ду цо сварочни балхаш.

Къьстта дика бу Жунида болх уьх деношка. Нохч-ПаІгІийчене мел воча саґа санна дог ґІоаьлаьнад ед вай республикана Ленина орден яларах, — йоах по, — кхы а дикаґІа къьхьегар — из да вай хІоранг деккар.

Я. ЯШИН.

УССР Іилмай Академе Е. О. Патона цІерачча Іилман болхлой группа ярґІерча хьаьшка машиннашкъан тоадечен доахачеи хана рельсашта сварка я технологии оборудованни кийчьхьаьл 1966 шерара Шийнен премии хьажайтта ґІоаґІа. Ша тІаьна оборудованн нохьейоаларо йинн цуйлитаґьрга маьха еза йола Іалька рельсашн, къьстта а шоай тайнара поездашн делаґІийчча новкъа 800 метр Іалька яраш кІеснигаґІа екка, е теттара нохьера Дікка. Рельсашн ваІштІехьттаґІа керда оборудованн нохьейоаларо алхха ихьаьн 1965 шера бахьна пайда 5,5 миллион сом ба.

Суртта тІа: Ленински премии яхкхара нохьебахийча института болхлой группа. Аьрдеьхара аьттехьа — института отдела заведующи УССР Іилмай Академе член-корреспондент техническеи Іилмай доктор Владимир Константинович Лебедев, къьстта рельсаш ваІштІехьтара болча машиний отдела начальник инженер Василий Алексеевич Сахарнов рельсаш ваІштІехта сварка ева лабораторе кулгалло новкъаґІа воа Іилмай болхло техническеи Іилмай кандидат Сергей Иванович Кучин-Іценко, ваІштІехьтташ сварка ева технологе отдела группин кулгалло Сергей Александрович Солодовников кердача оборудование новкъостаца ваІштІехьтта оннага хьожаш боахх.

Ю. МОСЕНЖНИНА сурт.

ТАСС-фотохроника.

Экономически опыта заочни школа «Доал де Іомале»

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ АЛСАМЪЯХАРА НАЬКЪАШ

ПХЕЛАҐІА ЗАНЯТИ

□ □

БАХАЧА мах мел ши кхачан продукташ хилийтарен промышленность бедалца Іалашъярен дехкар кхоачашдеча доарХІаме мотт ґІоаґІ хьайбай боахамо.

1970 шера доахан дийна долаш эзача пачча-хьалхенга 29 эзар тонн дуьл дохка дезаш я республика, е 1965 шера оттаьлча планал 35 процент духхаґІа, шура — 90 эзар тонн, е 38 процент духхаґІа, фуаш — 48 миллион, е 55 процент духхаґІа, тІа — 3250 тонн, е 20 процент духхаґІа.

Заготовкаьчта чІоаґІа планаш оттаяро, духкха-ча юрубоаьчна продуктай закупчийн маьхьаш лаьхьдаро, КПСС ЦК мартовски Пленума решенешка хьежжа оттаьлча кІаьйоча материальни стимулашн чІоаґІа экономически дарц еллар юрта боахама кІал, хьайбай боахам деґІаьолабечча ювланнарга дезз хувцамаш дарц, хьайбай продукташ духхаґІа ахаран кийчьарен, уж яхарга дІабода мах лохбара эша хьалаш ьІьдир.

Хьайбай боахам деґІаьолабарга дика торонашн йолаш я вай республика, цхьаьбакъда, царех ХІанз а бинза нийца эцаш духкхача хьежаьнен совхозашкеи. Аьлча совнаґІа хуррдаш, хІанз йо ґІаш йолчча производственни торонашка дилларца хІанз шоай йоаьлаьчу 1,5 — 2-ша духкаґІа хьайбай продукташ яха йинн йолаш республика колхозашн совхозашн хилар.

Хьайбай боахам эсада деґІаьхуьхан хилара керттера баьхьан да доахаьнна доаркар да товарн цар организмашта тоьаьл белоажан да хиларх, доахан сов дукха Іаьхар дусаш хилар а хьайбай боахамерча балхашта механизаци яра боаьрен лоха хилар а. Цудухьа эгарра хьалхарча арґІаннан доаркъарий болча чоаґІеш еза, духкаґІа кийчьч еза йоа, елиме, мишин концентрированнаьн доаркъаш, ворта боахамерча хьайбай рационаш бааррамаґІа белоажан йолаш хилийтара. Ховш да, доаркъарашца тоьаьл белоажан да хилар хьайбай продуктийнчьа лаьхьара чІоаґІа іотхьам белгаґІа, хьайаккхачча предхьке дийнинна доарХІаен духха доаркъарашн дІааьийтта деанн а ІІаьта цунна да хьежжа из ямхьарга Іабедо мах лаьхлуьн а хиларх.

Хьаьта мошача доаркъарийна лаьрхІа гуйран хьалхаьн бобовни культурашн йолаьнна а яьх дІайийча йинн худ доаркъарашцара деґІаьх латорг йола хІамаш Іаьра гехтара тІара духкаґІа яха.

Гиндуарган дІаер хьайбай боахамца фу ґІулаьх долаш да аьнна детадала тарлу, цхьаьбакъда, уьхаза а хьулаьнна боккха хьоачам боалл белоажан йоаьхка доаркъарашн духкаґІа дахара ґІулаьхха.

Ганарашн дІачудеача, паччаьхьлхенга колхозашкеи совхозашкеи 15 процент эмкъ йохк ІІаьчІенца ца ґІаьнарг духхаґІа хьежжа лъотни маьхьца лоарХІаен тоннах 20 сом мара а ца доаннхаьн, хІаьта планал совнаґІа ганарашн дІачудеача — 30 процент йохк. Из доаркъар белоажан йоаьхачча доаркъарашта юкъе эгарра дарелІа а пайдаьнаґІа а дола тайна да, цудухьа гиндуарган духкаґІа кхеаьн боаьчча чІоаґІа пайдаьна ґІулаьх дІа.

Цхьаьбакъда, мелъшн доаркъарашн хилийтар хьайбай боахам деґІаьолабабара керттера хьал дале а, доаркъар хІаьча доаллаш дан ґІулаьх. Хьайбай боахамца ХІара даьхьаца да из дІаІо чІоаґІа деґІаьхуьвара эшаш дика хІоачамашн. Хьайбай боахам айберґІочча керттера хьалех цаі да доахан дебадар, цар, эгарра цьалха деттача доахана, продуктийнчьа лаьхьара. ХьаьгІа санна детта доахан Іулаца кІеснига хуьре, духха дІаІаьчІа доаннхаьн бачаьна ваІштІехьаьлаьнна шура аьккхеи йинн хуьг ма йийна аьнна даха дог даг.

ХІаьна духкаґІа колхозашкеи совхозашкеи ґІулаьшта юкъера детта доахан 35 — 40 процентал духкаґІа дан.

Ховш да, доахана структура дерригаьча боахамашка цхьатарра хила йинн ца хилар. ХІара боахама шин-шиі баштаьлонаш а Іалаьма а экономически а хьалаьца юьхьаьнна. Аьлча доахана структура а духкаґІчча хьаьле цу хьалашка хьежжа хуьл. ХІаьта а эгарра хьалха зелу детта доахан кІеснига хилар.

Духха дІачудеача доахан кхоабаґІа боахамашта мара хІоачамбаьл ґІулаьх юкъе детта доахан 35 процент хилар. Города юхе йдаьн духха колхозашн совхозашн я республике; шура гаьна хьалаьр пайда болаш ґІулаьх дан. Царга пиай дехкар хІоачамдеен городе бахача наха тоьаьл шура хилийтен цу ваІштІехьаьлдийтар духха ґІулаьх юкъе 50 — 60 процентал кІеснигаґІа доаннан детта доахан хила деза.

Йинна доаркъарашн ґІулаьх да хьайбай продуктийнчьа лаьхьара, белгалца аьлча, хІара іаттаґара шура духкаґІа ахкарен дІачудеача кийчьаьча доаханна духха духкаґІа ІІадеттадалийтара. ХІаьта цу ґІулаьхха а чІоаґІа доаркъарашка а доаханна ґІулаьхьа ґІулаьхьа ґІулаьхьа

Доазол деньара

ДЕ ГОЛЛЬ ФРАНЦЕ ПРЕЗИДЕНТАЛЛА ХЕРЖАВ

ПАРИЖ, 20 декабрь. (ТАСС). Парижкин хаиах 02 сахьати 30 минути (московкин хаиах 04 сахьати 30 минути) ньлча Франце чъхьарча гІулакий министерства кепа теха аральхай Франце (фордан дехьара территореш йоацаш) хинначе президентски хорнаний шеллаГІча официальни результаташ. Цу дениеша ньлчаХ, хорнаний спискиаТа юнъвивньа хиннав 28.558.709 саг: нхади тоссача даньа ньлцан: 24.124.448 (84 процентО); боньанца нийса бюллетенашг: 23.454.811. Де Голла ТІехьа кхади тессар: 12.868.661 (55 процентО); Миттеранаа тІехьа кхади тессар: 10.586.150 (45 процентО).

Цу тайппара Франце президентла де Голль хоржав. Президента полномочей ха — 7 шу.

ДОТТАГІАЛ КЪАЬГГА ХЬАХЬОКХАШ

АЛЖИР. Алжиркин кепа йоазонО хІаиа а чІоаГІа уйла тІайОхийчъ СССР-е чаХхьаьнчча Алжира правительственни делегаце визита а Советски Союзан Алжиркн Халкъа Демократическ Республи к а н е е юнъерча гІулаккхаштА а. «Председатель Бумедьен этгара хьалха официальни визитада доазол дехьа валар, — язлу ший передовой статья тІа къамаг кортамулаен Фронтъла парте органа кІиранна цкъаза арадулъча «Революсьон Африкэн» яхача журнало, — бокхча доарХІам боЛаш да, хІаиа аьлча алжиркин сеперскин халкъашта юнъерча доттагІал цо къьшта бакъденда».

Журнало белгалдоаккх, советски халкъ массаза а алжиркн халкъагаХьа хинна хилар, къаман-кортамукъьлен къовсам лоаттабеча хана саина, ишшта ший лоЛаме из дайнначул тІехьагІа а цунна доккха материальни моральнин новкъосташ деши къонахчул чудоседеши.

ООН-а йиьлагІча комитете

НЬЮ-ЙОРК. ЙиьлагІча (арахьара доал тІаДочеи шоай Іьлаал доацаш йолчеи территорешта йолча) комитетО Анголай, Мозамбика, кхыча португальски колоней халкъ партІадоХеи шоай лоЛам тІа довзеи бокъо хилар бакъ а дир, цар доаттабу къовсам нийса а ларХлар.

Цунна доаГІа кІал йолча территореш хьакъехьарча дешах лаьца тІаийЦача резолюце тІа хардаьЛа лоарХІ ну территорешка бахьана нахьа экономическни политическни бекъваш йохаеш йолча португальски правительства лелаю колоннийн политика. Резолюце проекта тІа белгалдоаккх, Португалле лиий колоннийн царна доалдахарча паччаьлаьхеанашкеи бахача африканцашха болча нахаца леладу гІулаьлхаш дуьнен халкъашта юнъерча машаран кхерамлеллеи чІоаГІа кхераме хилар.

Проекто Паччаьлаьхьленан — ООН-а ченнан тІаьлъе Португаледа политическни торгови. ГІулаьлхаш хоадаьдара: португальски байраклаш тІаьгІаеи лелаьча кемашта шоай порташ португальски самолеташта — аэродромаш дІаькъовара.

Резолюцена тІехьа голосовани йар 58 мехка делегаце. Португале, Испане, США, Англе, малхбузехьарча дуккхача кхьча мехкий (берриташ а 21) виналаша цунна духьала йар голосовани, 17 делегаци резолюцена тІехьа а духьал а хиланзар.

КЕРДА АВТОМОБИЛЬНИ НИКЪ

БЕЛГРАД. Адриатически форда юхера Югославе райони Македонии вІашагІхотта безаш болча автомобильни нькъа цкъьхьа участке ниКъ билда бьаннаб. 35 километр йІаьхача ну участко вІашагІъьюзаргья Приштина, Урошевац яха городаш.

Уьх тІехьарча 10 шера Югославе керда билда а модернизаци яь а 8,5 лаар километр ниКъ бар.

«ШЕЛЛ» ХІАНЗ А КЪУЛБЕХЬЕН РОДЕЗЕНА МЕХКДАЬТТА ЛОАТТАДЕШ Я

НЬЮ-ЙОРК. «Шелл компаниа» оф Саут Африка» яхача компаниа ДІаХо а мехкдаьтта лоаттадерга кхуьлбехьен Родезена, нагахьа санна къулбехьенаьфриканскн Іаьдалаш из соцдаЙта ГІерташ ца хуле. Ишшта аьлар, АП агентства корреспондента Йоганнесбургера беча хоамах, ну компане дерзорна Йоаг.

Ян Смита расистски режимана оаттадеча мехкдаьттана эмбарго оттаеш хилар ЬьаХхайкадин уьх денношка англійски правительстве. ЦІхьаьАхьа, Къулбехьен Родезена хІаиа а ЮАР-агеи Мозамбикагеи ГІолла ух мехкдаьтта продукташ, ІаьЛта парга ДІатеп ухе а англійски компанеша, е шоаех «моттигера» фирмаш хетийта ГІертаеи ЙолчА цар мукъьл лелача предприятеша.

ВАШИНГТОНЕРА ЭРХАРДА ПЕРЕГОВОРАШ

ВАШИНГТОН, 21 декабрь, (ТАСС). Шин дийнаьха ЛаьрХІа селхан уьхьаза ДІайОлаелар ВІашагІхийтачча Штатий президента Л. Джонсонан ФРГ канцлера Л. Эрхардан юкъера переговораш. КІайча цІагІа президентаца ВІашагІхетеле ЛаьхХаГІа. малхбузенгерманскн канцлера визит йиьхьар США паччаьлаьхьен секретарь Дин Раск волча. Цар цІга сахьата къамаЛ дела хана, уьхьаза хетачох, оагІонийн «познщеша дух ТІа бовла ГІийтар».

Джонсонан Эрхардан юкъерча переговоршна юкъмоттиг латтар НАТО ядерни герзаца кийчьярн

США СПУТНИКАШ СИГАЛЬХЬИТАР

НЬЮ - ЙОРК, 21 декабрь. (ТАСС). Техан Кеннеде мысера «Титан 3-С» яхача ракетаца ЛаьтТанна гонаХьарча орбйта тІа йьхкхай 4 спутник. Царех шиь бухаьнна экспериментальни спутниКаш, вон шиь — радиобузьлама спутникн маьлха радиаци Іомаьра спутникн.

МАГОМАЕВА МАЬЛХА АШАРАШ

Уьх деношка общественности белгалдоаккх. Азербайджанскн музыкальни культура лард елла вола Магомаев Мусима 80 шу диьар.

Азербайджанскн профессиональни музыка лард елла вола Узеир Гаджибекова санна, XX-ГІа Іьлаьшера йоллаГІу, нера Магомаев музыкана юкъе. из ар Азербайджанна къьмаг искусство ийа хьалъаГІаш йоагІа ца.

Кемпозитор ваьа Грознерча тергаш дечча пььара дезаде, 14 шу даьлча школа йисте а ньхьа, Закавказскн хьехархой семинаре дешарХо хилар цох, нигА доттагІал тессар цо ший ханнара болча дуккхача кагийна нахаца, хІаьЛта царех дуккагІбарех тІехьаГІа азербайджанскн культура боЛаш да, хІаиа аьлча алжиркин сеперскн халкъашта юкъера доттагІал цо къьшта бакъденда».

Журнало белгалдоаккх, советски халкъ массаза а алжиркн халкъагаХьа хинна хилар, къаман-кортамукъьлен къовсам лоаттабеча хана саина, ишшта ший лоЛаме из дайнначул тІехьагІа а цунна доккха материальни моральнин новкъосташ деши къонахчул чудоседеши.

ГОВЗАЛАШ ІОМАЕШ БА

Республикаьнскн пионерий Дворце ВІашагІ а ехка болх беш я къонахчул техникий тайп-тайпара кружожаш. Уж я тхъаь шиь. Цигта тайп-тайпара говзалаш Іомаеш ва Грознерча дуьхьалонца школа-интернат 400 гаргга дешарХо. Масала, фендарча тІема пердача тайна моделаш еш ба аьнамодельни кружоке чубоагІарашг. ХІара кІиранДийнаьха тренировкаш еш хуЛ кружоке даьхьа лоацарашг. Ишшта, дуьхьа ха йоацдаш Грознерча Кирова цІеркА парке саьхьдарде «поединкаш» хилар. Сигалъ ГІолла цхьаьнна тІехьа поллагІаьлр а йолаш лелаш ер авиамоделаш. Цигта гучаьлъьлар авиамоделисташ шоаш ДІадоаладь ГІулаьх дуьхьа дезаш хилар. Цу хьакъе белгалбаха беза Б. Осипов. С. Голобуций, В. Кулик, кхьбарашг.

Грозне авиамоделизм дегІаьрг хьаьхьехад авиамоделисташа - лаьрХІа кордодром хьаьхье еаьлга. ПаКхьа дешарХой йиш хургьар шоай спортивни говзал кхы а лаьхьЖ.

Царна тІехьабусам баш радиокружоже даьхьа лоацарашг а. Радиоца лоастам телаш сигала ГІолла дедаца моделаша лаьрХІа йола радиоаппаратура кийчьеш чуийнна хьаьхьеташ ба кружоженаш. Цу кружоке йоккхаГІа йола группа электронни экзаменатор ВІашагІІеХьаьйоаьхьаш я.

Къона космонавташ Мазре баха уйЛа йолаш ба. ХІаьЛта хІаиа хьа е еш сигала уьхийт цар минийтарни ракеташ. Юстара Іаг мохьхьанарча классашкара дешарХой а. Тайп-тайпара конструкторски моделаш гуЛ а еш царех машинаш еш ба уж.

Къьаьстта дуцца безам ба са микроавтомобиЛаш — карташ хьаеш йолча кружожаш лаьца.

Аьхкн вай республика школашта юкъе картинг яхача спорта тайпах Российски Федераце хьаьхара мотт-тиг иккхара яьх яьржар. Цу яьхе Россе чемпион хилар республикаНскн пионерий Дворца команда.

Шоай хьажар - хиннача деношка хьажаьна техникашта дагадехар микроавтомобиЛаш — карташ е. ХІаиаЛе цу тайпара цхьа микроавтомобиЛь хьаьЛ бьаннаб уж, хІаьЛта кастта кхы кхоъ хьае лерхІ.

Къонача техникий кружоке чуйбоагІа Грознерча дуьхьлча школай дешарХой. ЦІоаГІа дуьхьа беза царна шоаш ДІаболабаьЛ болх. Шоай мукъьЛ йола ерриГа за цу гІулакхаГа ДІайОхийт цар. Цу хьакъе белгалбаха беза Грознерча № 91 йолча школа ца пхеаГІча класса дешарХо Кофтуненко Саша, цу школа аьхлаГІча класса дешарХо Карболсунов Амир, № 2 йолча школа - интернат а дешарХо Сидоров Витя, кхьбарашг.

Безам тІаьбедан ба кхыйолча кружожашка даьхьа лоацарашг ГІу болх а. Ишшта памогаш волчо малагІа аьзар да ховргдолча машина модель кийчьеш ба автоматика дуьхьа еаьлга. Судомоделисташ форда тІарча тайп-тайпарча кемай моделаш еш ба. Царна юкъера бокъхьаГІбарашг теркам тІаБерзабаь бокъонца йола скутераш еш ба.

Дуьхьа лувца йиш ер пионерский Дворце йолча кІонача техникий кружожех лаьца. Лоацца аьлча белгалданхьа іоагІа, цигарча 22 кружожа чу боагІа дешарХой шеай ваьха теркам тІаьАхийта боькъонца кхаьГІаш ба. ХІаьЛта преподавателашна методисташ а шоаштА могар ду кхоъча техникий спортивни говзал лакхьлъра. Лаьхчеча сурта тІа шоана гу ракета еш болхха дешарХой (аьрдеьхьара аьттеьА) С. Кофтунов, А. Карболсунов, В. Сидоров.

С. ГАЗДИЕВА текст,
И. ПЛИЕВА сурт.

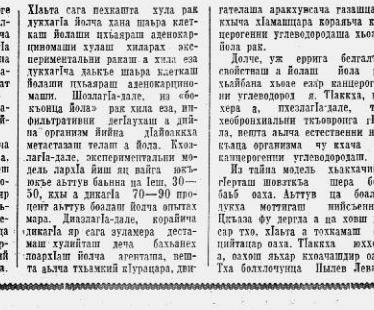

Ангола мукъьяккхара болча хаЛкъа болама (МПЛА) партизанаш ДІаХо а шоай къовсам лоаттабу португальски колонизаторашца, шоаштА парГІато ниКхар дуьхьа. Мелла ГІийртача а партизанаша шоаи хьалйІаца позиценкара уж бохабе магаш португальски эскара.

СУРТА ТІА: партизанийн отрид походе.

ТАСС фотохроника.

ГІОВГІАЛ ЙОЛАЕШ ЙОЛАЕШ ЙОЛАЕШ